

Opvolgrapport

BANABA SCHOOLONTWIKKELING

19/02/2025

1 Situering van de opvolgfase

De opvolgfase is een onderdeel van de bewaking van de opleidingskwaliteit in eigen regie, ook wel het **VARIOSO**-proces genoemd (**V**erkennen, **A**nalysen, **R**eflectie-intern, **O**ptimaliseren, **S**piegelen, **O**pvolgen). De stap van de opvolgfase is een rapportering van de opleiding over hoe zij de aandachtspunten van het reviewpanel in de vorige fase heeft opgevolgd.

Dit rapport is de basis voor het opvolggесprek tussen de opleiding (opleidingshoofd, clusterdirecteur, ankerpersoon) en de vertegenwoordigers beleid (directeur onderwijs en directeur Onderwijs (of collega-directielid), Directeur Onderwijs en Kwaliteit, procesbegeleider Dienst Onderwijs en Kwaliteit) en de voorzitter of afgevaardigde dagelijks bestuur ASR (Algemene StudentenRaad).

Kwaliteitskenmerk 1: profiel, leerresultaten en curriculum

Vragen/bemerkingen van het reviewpanel

Vragen/bemerkingen

Het panel vindt het enerzijds positief dat de opleiding met veel gastdocenten werkt en dat de gastdocenten voor een opleidingsonderdeel instaan en niet slechts voor een paar lessen. Anderzijds is *verduurzaming van de samenwerking met het werkveld* een aandachtspunt. Wanneer gastdocenten instaan voor een opleidingsonderdeel, maar niet verankerd zitten in het team en de visie van de opleiding kan dit een risico vormen. Ook bestaat het risico op verlies aan expertise wanneer gastdocenten weggaan. Hoe gaat de opleiding expertise borgen? Kunnen systemen zoals co-teaching hier een oplossing bieden en op lange termijn de verduurzaming van de samenwerkingen ten goede komen?

Tips voor de toekomst

- ✓ Het panel is benieuwd naar hoe de opleiding hun *marktaandeel* gaat vergroten en naar de verschillende bewegingen die momenteel op dit gebied bezig zijn.

Opvolging door de opleiding

Expertise uitbreiden en borgen

In het opleidingsonderdeel 'Oriënteren en beleid' staat de samenwerking tussen de ervaren en de nieuwe docent centraal. De nieuwe docent neemt het voortouw in de voorbereidingen, terwijl de ervaren docent ondersteuning biedt en aanwezig is tijdens de lessen. Na elke les nemen beide docenten de tijd om de les te evalueren en feedback te geven. Dit opleidingsonderdeel maakt deel uit van een nieuwe leerlijn, waarbij afstemming en het verkennen en kennen van elkaars inhoudelijke kaders cruciaal zijn. Binnen de leerlijn 'Onderzoeken en innoveren' wordt op een gelijkaardige manier gewerkt: twee ervaren en één nieuwe docent versterken elkaars expertise. De ervaren docenten nemen hierbij de leiding in de voorbereidingen.

Het bespreken van alle leerlijnen vindt plaats in geplande overlegmomenten met de betrokken docenten, zodat de doorlopende lijn gewaarborgd wordt. In deze oefening betrekken we zowel de docenten, verbonden aan Odisee, als de gastdocenten zodat we alle expertise samenbrengen wat, naast de doorlopende leerlijn, ook de borging van expertise versterkt.

Naast de versterking van de expertise van nieuwe docenten via opleidingen zoals Sociocratie 3.0 en Inspirerend Coachen, worden ook alumni actief betrokken. Een oud-student fungeert bijvoorbeeld als supervisor binnen een opleidingsonderdeel, en er zijn plannen om alumni te betrekken bij de begeleiding en evaluatie van portfolio's en actieonderzoeken. Daarnaast worden alumni uitgenodigd voor gastlessen en de afrondende Impulsdag Schoolontwikkeling.

Hoewel de georganiseerde intervisie momenteel een beperkte deelname van alumni kent, zijn er signalen dat alumni wellicht informeel contact houden met hun jaargenoten.

Marktaandeel versterken

In het kader van curriculumvernieuwing worden diverse ingrepen doorgevoerd om de opleiding te versterken en te verrijken. Zo wordt de leerlijn 'versterken van beleid en kwaliteit' aangepast om startende schoolleiders beter te ondersteunen, zoals voorgesteld door de resonantieraad. Daarnaast ontwikkelden we een modulair curriculum dat aantrekkelijker is voor ervaren schoolleiders, waarbij zij de mogelijkheid hebben om afzonderlijke opleidingsonderdelen te volgen.

Het postgraduaat 'Mentor in aanvangs- en loopbaanbegeleiding' is als microcredential in het curriculum opgenomen, wat opnieuw de flexibiliteit in de opleiding ten goede komt.

Naast het bestaande curriculum wordt het aanbod uitgebreid met trajecten voor beleidsteams. Hierbij bieden we deels maatwerk aan om de onderwijskwaliteit inzake continu en duurzaam te verbeteren. Onze ervaringen uit het project professionalisering van schoolleiders (LOOV) nemen we op in een nascholingsaanbod voor (netwerken van) schoolleiders. We brengen dit volledige aanbod samen in de brochure Levenslang Leren en in een aparte flyer met toelichting op de webpagina.

Ook individuele nascholing voor ervaren schoolleiders wordt aangeboden, met modules uit de BanaBa Schoolontwikkeling, en op de webpagina toegelicht.

Deze inspanningen tonen de continue inzet om ons curriculum en de bijbehorende ondersteuning te optimaliseren, waardoor we beter in staat zijn om een nieuwe doelgroep in de opleiding te laten instromen, met name zowel startende als ervaren schoolleiders.

De bekendmaking van de opleiding blijft een aandachtspunt. Intussen werden twee flyers ontworpen om het aanbod te verduidelijken, daarnaast worden de webpagina's in het voorjaar van 2025 aangepast, op basis van gesprekken met diverse doelgroepen. We continueren regelmatige berichten in de Nieuwsbrief van Katholiek Onderwijs Vlaanderen. We willen daarnaast de visibiliteit van de opleiding vergroten door aanwezigheid op events van schoolleiders en beleidsmedewerkers, in en over scholengroepen heen.

Aansluiten bij nieuwe ontwikkelingen

Binnen onze voortdurende inspanningen om het curriculum te vernieuwen en te verbeteren, zijn we actief betrokken bij diverse initiatieven. We nemen deel aan de ontwikkeling van de nieuwe ProfS, een directie-opleiding voor het basisonderwijs onder leiding van Katholiek Onderwijs Vlaanderen en ambiëren het inzetten van verschillende lesgevers in deze opleiding. Daarnaast dragen we bij aan de ontwikkeling van het opleidingsonderdeel 'Samen leren, samen werken' voor de Master Basisonderwijs aan de KULeuven.

Verder voeren we gesprekken met collega's van de Arteveldehogeschool om ons aanbod aanvangsbegeleiding op elkaar af te stemmen en willen we toewerken naar gezamenlijke initiatieven voor schoolleiders.

Via deze samenwerkingsverbanden met verschillende opleidingsinstellingen sluiten we aan bij nieuwe ontwikkelingen in het Vlaams onderwijsveld.

Toekomstperspectief

Het opleidingsteam zet in het voorjaar van 2025 een oefening op om verbreding van de doelgroep te verkennen en samenwerkingsmogelijkheden te onderzoeken binnen Odisee, binnen de Alliantie met Artevelde en daarbuiten. Dit zal leiden tot een versterkt aanbod in 2026.

Om bovenstaande vier opvolgpunten concreter vorm te geven, werken we in een kernteam aan: KPI's en IKCO-ijkpunten bekijken met het toetsprogramma en beleid, uitwerken van toekomstscenario's, onderzoeken borging elementen schoolontwikkeling in reguliere opleidingen, uitwerken gezamenlijke targets met Artevelde, bekendmaking aanbod via het uitwerken van een plan van aanpak.

Kwaliteitskenmerk 2: onderwijsleeromgeving

Vragen/bemerkingen van het reviewpanel

Tips voor de toekomst

- ✓ Expliciteer de *samenhang* van het curriculum, de visie en de doelstellingen zodat deze duidelijk worden voor zowel docent als student. Het nieuwe curriculum biedt hiervoor een opportuniteit.
- ✓ Het panel wenst de opleiding succes in hun zoektocht naar een *portfolioutil* om geïntegreerd te evalueren. Het panel heeft alle vertrouwen in de keuzes die de opleiding hierin zal maken.

Opvolging door de opleiding

Voor de start van de opleiding worden potentiële studenten geïnformeerd over de verschillende aspecten van het opleidingsprogramma. Tijdens infosessies krijgen zij gedetailleerde uitleg over de structuur en inhoud van de opleiding. Via de flyer die de leerlijnen op basis van de rollen verduidelijkt, krijgen studenten een overzicht van de verschillende trajecten die zij kunnen volgen.

Bij aanvang van de opleiding wordt tijdens een startmoment de samenhang en opbouw van het programma toegelicht. Studenten krijgen de kans om met ouderejaars in gesprek te gaan en ervaringen uit te wisselen. Het portfolio wordt opgestart en opgebouwd vanuit de rollen, die vorm krijgen in de leerlijnen.

Tijdens de opleiding worden in elk van de opleidingsonderdelen de leerlijnen verder uitgewerkt. Via het format 'studie- en evaluatiewijzer', dat per opleidingsdeel wordt ingevuld en toegelicht, krijgen studenten inzicht in de verwachtingen en beoordelingscriteria.

In begeleidingsmomenten voor het portfolio krijgen studenten ondersteuning bij het opbouwen en bijhouden van hun portfolio, zodat zij hun ontwikkeling goed kunnen volgen en documenteren, ze leren hierbij ook feedback geven op elkaars portfolio. Het portfolio heeft ook als doelstelling om de studenten bewuster overheen de 5 rollen als schoolontwikkelaar te laten reflecteren. Zo leren de studenten dat terugkerende zaken niet zo zeer als overlap moeten benaderd worden maar telkens voortbouwen op eerder geziene onderdelen en hierdoor merken dat de rollen sterk in en door elkaar verweven zitten. Het opladen van hun opdrachten binnen elke rol in dit portfolio zal voor overzicht bij de student en docenten zorgen.

In 2025 wordt in het overleg met het onderwijsteam volop ingezet op het afstemmen van de opleidingsonderdelen in de leerlijnen en het verder verfijnen van de nieuwe leeruitkomsten. Deze oefening werd al opgestart door de samenwerking tussen docenten bij het uitwerken van de nieuwe opleidingsonderdelen.

Kwaliteitskenmerk 3: begeleiding van studenten

Vragen/bemerkingen van het reviewpanel

Tips voor de toekomst

- ✓ Vanuit de studenten kwamen er indicaties dat er *overlap* is tussen opdrachten of dat sommige opdrachten gelijkaardig zijn. Het panel raadt aan om te communiceren tussen docenten onderling over welke opdrachten in welk opleidingsonderdeel gegeven worden. Het nieuwe curriculum en de leeruitkomsten bieden een opportuniteit om overlap te vermijden.
- ✓ Het panel ziet een spanningsveld tussen idealisme en de gedrevenheid van studenten en docenten enerzijds en de *erkenning van expertise en ervaring* anderzijds. Er zijn nog drempels die weggenomen kunnen worden voor studenten die weinig tijd hebben of die reeds een schoolleidersopleiding hebben gevolgd. Vrijstellingen zouden opportuniteiten kunnen bieden voor differentiatie. Zowel richting het verhogen van de instroom, als naar diplomering toe liggen hier nog kansen.

Opvolging door de opleiding

Om overlap in opdrachten te vermijden, worden in het Onderwijsteam zowel formatief als summatief handelen opgelijst en besproken. De afstemming wordt opgevolgd via de studie- en evaluatiewijzers. We kiezen bewust voor opdrachten die versterkend werken voor andere opleidingsonderdelen (bv. Oriënteren op beleid, Professionaliseren van het team, Oriënteren op kwaliteit en

Versterken van beleid). Zo worden studenten die de volledige BanaBa volgen aangeraden om hun opdrachten te richten op een sterkere onderbouwing van hun actieonderzoek (Onderzoeken en Innoveren).

Bij de inschrijving start het proces met een intakegesprek waarin de expertise en leernoden van de student worden besproken en eventuele vrijstellingen aan bod komen. Studenten geven echter aan zelf geen vragende partij te zijn voor het verwerven van vrijstellingen, vanwege het praktijkgerichte karakter van de opleiding en de holistische blik die ze verwerven over de opleidingsonderdelen heen. Het behoren tot een lerende gemeenschap doet hen ook kiezen voor de volledige opleiding en geen vrijstellingen aan te vragen.

Ook al zijn onze huidige studenten geen vragende partij, toch zullen we inzetten op transparantie in het vrijstellingenbeleid en dit ook duidelijker naar de studenten communiceren.

Kwaliteitskenmerk 4: betrokkenheid van stakeholders

Vragen/bemerkingen van het reviewpanel

Vragen/bemerkingen

Liggen er opportuniteiten bij de *alumni van de reguliere lerarenopleidingen* van Odisee om meer naamsbekendheid voor de opleiding te krijgen en de instroom te verhogen?

Tips voor de toekomst

- ✓ Het panel is benieuwd naar het *olievlekprincipe* om de opleiding verder aan te prijzen. Hoe kan je via de huidige afgestudeerden de opleiding verder promoten?
- ✓ Blijf zeker zoeken naar partnerschappen met *universitaire partners*.

Opvolging door de opleiding

Om de opleiding te promoten, maken we het aanbod voor Levenslang Leren bekend via alumni-bijeenkomsten en mentorenontmoetingen binnen Odisee Hogeschool. We zullen daarnaast materialen ontwikkelen om huidige studenten en alumni beter toe te rusten bij de bekendmaking van de opleiding.

Onze partnerschappen spelen een cruciale rol in het versterken van ons programma. We zijn betrokken bij de Master Basisonderwijs van de KU Leuven en werken samen met de Marnix Hogeschool (Utrecht) voor de professionele master Leren en Innoveren. Naast inhoudelijke uitwisselingen tussen studenten en docenten, voeren we gesprekken over mogelijke vrijstellingen voor onze afgestudeerden aan deze hogeschool en aan andere hogeschool in Nederland. Ondertussen hebben de gesprekken geleid tot vrijstellingsakkoorden. We maken verder actie tot een transparant vrijstellingssysteem voor in- en uitstromende studenten.

Daarnaast zijn we actief in de PLG van VFO 'Onderwijsbeleid', met o.a. Universiteit Antwerpen en Universiteit Gent. Samen organiseerden we een workshop voor de studiedag 'Leraren beter aan boord houden'. Ook hebben we een PWO-voorstel geschreven in samenwerking met Prof. V. März van de Université catholique de Louvain (Louvain-la-Neuve).

Kwaliteitskenmerk 5: internationalisering en onderzoek

Vragen/bemerkingen van het reviewpanel

Tips voor de toekomst

- ✓ De opleiding is zoekende naar hoe ze *internationalisering* in het nieuwe curriculum kunnen integreren. Misschien liggen er opportuniteiten in internationalisation@home of sterke partnerschappen met Wallonië en Nederland. Het panel ziet dit echter niet als een prioriteit voor de opleiding om nu aan te werken.
- ✓ Het panel vindt de plannen rond de PWO-aanvraag voor *praktijkgericht onderzoek* goed. Misschien zijn er nog mogelijkheden om linken te leggen met andere onderzoeksgroepen binnen Odisee.
- ✓ Als belangrijk onderwerp voor onderzoek naar de toekomst toe bij dit kenmerk ziet het panel het meten van de *impact van de schoolontwikkelaar* in de praktijk na afstuderen.

Opvolging door de opleiding

Onze partnerschappen met Wallonië en Nederland zijn van belang voor de verdere ontwikkeling van ons onderwijsprogramma. We hebben via een docent een band met de Université catholique de Louvain (UCL). Daarnaast werken we samen met de Marnix Academie in Utrecht. In februari 2025 hebben studenten en docenten van de Marnix Academie een bezoek gebracht aan Odisee voor een wederzijdse bevraging van praktijkonderzoeken.

In november 2024 hebben we een PWO-aanvraag ingediend voor een onderzoek naar de impact van schoolontwikkelaars. Dit onderzoek zal ons helpen om de effectiviteit van onze programma's verder te verbeteren en aan te passen aan de behoeften van de scholen. We haalden de 2de selectieronde niet. We onderzoeken andere financieringskanalen en bekijken of een OBPWO samen met de leden van het VFO, PLG 'Schoolbeleid', een mogelijke piste is om gezamenlijk impactmetingen uit te voeren.

Het opvolggesprek met de directie vond plaats op 20 januari 2025.

Aanwezigen:

- *Ann Verreth, algemeen directeur*
- *Ann Martin, directeur onderwijs*
- *Aaron Soens, diensthoofd onderwijsontwikkeling en kwaliteitszorg*
- *Ria De Sadeleer, opleidingshoofd Schoolontwikkeling*
- *Sara Van den Bulcke, ankerpersoon kwaliteitszorg cluster onderwijs*
- *Gert Naessens, clusterdirecteur onderwijs*
- *Sofie Rottiers, docent Schoolontwikkeling*